

Tuần lễ thử thách đầu tiên cho dự luật cải tổ y tế

Minh Thu

Đó là tuần lễ có nhiều thời sự quốc tế trong lãnh vực đối ngoại cho chính quyền Obama mặc dù đa số các diễn biến sẽ lần lượt xảy ra tại nội địa nước Mỹ: đầu tiên là Đại Hội Đồng Liên Hiệp Quốc vào những ngày đầu tuần, theo như thông lệ nhóm họp hàng năm tại thành phố New York và sau đó là hai ngày 24 và 25 tháng 9 của Hội nghị Thượng đỉnh G-20 để tiếp tục bàn thảo về các đề tài kinh tế tài chánh. Với cương vị là tổng thống của quốc gia chủ nhà, TT Obama sẽ là nhân vật được nhiều người chú ý đến nhất, để mọi người có dịp được quan sát, nói theo lời của một nhà báo Ben Feller của hãng thông tấn AP, về khả năng và cơ hội lãnh đạo của một vị tổng thống non trẻ ô mộng “thay đổi cục diện thế giới”.

Đây là cơ hội để cho ông Obama có thể được dịp thi thố tài năng theo đúng nghĩa “biết nắm bắt thời cơ khi cơ đến tay” nếu như tạo được thành quả từ thời thế, nhưng đồng thời cũng có nhiều rủi ro để trở thành đối tượng bị chỉ trích vì “đã bỏ lỡ nhiều cơ hội bằng vàng”. Ông Jon Alterman, một chuyên gia phân tích kỳ cựu về Trung Đông của Viện Nghiên cứu về Chiến lược và Quan hệ Quốc tế (Center for Strategic and International Studies) và cũng là một cựu viên chức cao cấp về ngoại giao dưới thời TT Bush Con, đã nhận xét như sau: *“Khả năng lãnh đạo không chỉ đơn thuần là việc kêu gọi mọi người phải làm theo như ý mình, giống như chính quyền Bush đã phải cay đắng nhận thức. Lãnh đạo là cái khả năng biến người ta phải làm việc theo như ý mình muốn.”*

Tuy nhiên, những diễn biến khác cũng diễn ra trong tuần tới trên một diễn đàn không kém phần nổi tiếng là Thượng Viện Hoa Kỳ, cũng sẽ có nhiều khả năng ảnh hưởng đến uy tín và thành quả của chính quyền Obama trong thời gian còn lại của nhiệm kỳ. Nó có khả năng tác động đến việc phe Dân Chủ liệu có tiếp tục duy trì được đa số áp đảo hiện nay tại Quốc Hội trong cuộc bầu cử vào năm 2010 hay không, cũng như triển vọng tái đắc cử dễ dàng của ông Obama cho một nhiệm kỳ thứ hai trong cuộc bầu cử vào cuối năm 2012. Đó là việc các nghị sĩ trong Ủy ban Tài Chính sẽ bắt đầu bàn thảo và biểu quyết cho dự luật cải tổ y tế, ủy ban cuối cùng chưa thông qua được dự luật sau khi một ủy ban khác về y tế tại Thượng Viện và 3 ủy ban khác tại Hạ Viện đã thông qua những dự luật riêng rẽ.

Tuy là ủy ban nghiên cứu và biểu quyết sau cùng, nhưng điều đó không có nghĩa là tầm mức quan trọng và ảnh hưởng của ủy ban này không đáng kể, nói theo từ ngữ phổ thông tại nước này là *“last but not least”*. Bởi vì cả 4 dự luật của 4 ủy ban kia đều được thông qua dễ dàng với sự ủng hộ của đa số các dân biểu và nghị sĩ thuộc phe Dân Chủ với những đề nghị cải tổ có phần nghiêng nhiều về khuynh hướng cấp tiến theo chủ trương trợ giúp dân sinh của đảng Dân Chủ. Nhưng riêng tại Ủy ban Tài chính, từ vài tháng qua người ta đã trông chờ vào một sự điều đình thoả thuận lưỡng đảng đạt được vào giờ chót với 3 vị nghị sĩ phe Dân Chủ và 3 vị phe Cộng Hoà ủng hộ, để từ đó có thể dùng làm đầu tàu lôi kéo đông đảo các vị dân cử lưỡng đảng ủng hộ cho dự luật cải tổ.

Chính vì thế mà TT Obama và các lãnh tụ phe Dân Chủ đã cố gắng kiên nhẫn và xuống nước tối đa trong thời gian qua để các nghị sĩ phe Dân Chủ trong ủy ban này tìm cách nhượng bộ đối phương trong nỗ lực và hy vọng tìm được một giải pháp đồng thuận, trong khi nhiều vị dân cử phe Dân Chủ thiên tả thì bắt đầu bực mình và lo sợ việc dự luật có thể trở thành yếu ớt vì đã nhượng bộ quá nhiều đối với phe Cộng Hoà. Điều trở trêu là cả 6 vị nghị sĩ then chốt trong ủy ban này lại chỉ đại diện cho những tiểu bang nhỏ nhoi (gồm có Montana, North Dakota, New Mexico, Iowa, Maine, Wyoming) với số dân ít ỏi và tài nguyên nghèo nàn, nhưng lại có khả năng ảnh hưởng đến một dự luật cải tổ to lớn ảnh hưởng đến quyền lợi và sự an nguy của hơn 300 triệu người dân trên nước Mỹ.

Tuy nhiên, đến giờ chót nghị sĩ Max Baucus, chủ tịch uỷ ban, đã tự đưa ra bản dự thảo mà không có sự hưởng ứng của các vị đối tác bên phe Cộng Hoà, thậm chí ngay cả các nghị sĩ phe Dân Chủ cũng không thấy xuất hiện trong dịp ông trình làng bản dự thảo luật này, và điều này càng khiến tạo nên nhiều sự chú ý xen lẫn hồi hộp về diễn tiến sẽ xảy ra khi dự thảo được đưa lên bàn mổ trước khi nói đến chuyện thông qua tại đây.

Tuy Uỷ ban Tài chính chỉ có 23 nghị sĩ nhưng cũng bao gồm đầy đủ các nhân vật phản ảnh khá đủ về sự đa dạng tiêu biểu cho nước Mỹ, và nắm giữ vận mạng quan trọng cho khả năng thành công của dự luật. Nếu như dự luật này không được thông qua tại đây, thì khả năng của chính quyền Obama và phe Dân Chủ có thể thông qua được một đạo luật cải tổ y tế trong năm nay sẽ rất khó trở thành hiện thực. Bà Christine Ferguson, một phụ tá tại Thượng Viện cho phe Cộng Hoà trong thời gian thảo luận về dự luật cải tổ y tế dưới thời TT Clinton, và giờ đây là một giáo sư tại trường Đại học George Washington, đã nhận định: *“Nếu dự luật không thông qua được Uỷ ban Tài chính, thì nó sẽ phải vượt qua một cái cửa ải khác to lớn hơn nhiều, và tôi không hiểu là họ có khả năng để vượt nổi hay không.”*

Tuy thế, nghị sĩ Max Baucus, vốn lúc nào cũng hay lạc quan, lại cho rằng ông đã có đủ số phiếu để thông qua khi phát biểu: *“Ồ, chắc chắn là vậy rồi, không có gì nghi ngờ cả.”* Tuy vậy việc ông chủ tịch uỷ ban “đứng hát solo” trong buổi ra mắt dự luật đã khiến nhiều người phải hoài nghi. Kể cả hai vị nghị sĩ Kent Conrad (North Dakota) và Jeff Bingaman (New Mexico) cùng phe Dân Chủ với ông Baucus trong Nhóm Lục Nhân Bang của 6 nghị sĩ được nói đến nhiều trong thời gian qua, cũng không có mặt chung với ông. Đáng lo hơn nữa là vị nghị sĩ cao cấp hạng nhì bên đảng Dân Chủ trong Uỷ ban này là Jay Rockefeller (West Virginia) sau đó đã loan báo rằng ông sẽ không bỏ phiếu ủng hộ nếu như dự luật này không có những thay đổi sâu đậm. Hiện nay có ít nhất là 560 tu chính khác nhau để đưa ra trong lúc bàn thảo sắp tới.

Nghị sĩ Max Baucus, chủ tịch Uỷ ban Tài chính tại Thượng Viện Mỹ.

Dự thảo của ông Baucus có chi phí tổng cộng vào khoảng 856 tỷ Mỹ-kim trải dài trong 10 năm. Nó có những quy định khá cứng rắn như đòi hỏi mọi người phải mua bảo hiểm y tế nếu không thì phải đóng tiền phạt. Những gia đình có lợi tức thấp sẽ được tài trợ để có đủ khả năng mua được bảo hiểm. Còn những người quá nghèo sẽ được bảo hiểm qua chương trình Medicaid (Medical tại California). Những hãng bảo hiểm y tế không có quyền từ chối bán bảo hiểm vì tiền căn bệnh lý của người dân. Chi phí tài trợ cho dự luật này sẽ dựa vào nhiều phần khác nhau, trong đó có những khoản tiết kiệm được từ ngân quỹ của hai chương trình Medicare và Medicaid (khi chỉnh đốn lại hệ thống trả tiền cũng như ngăn chặn những trường hợp lạm dụng); cộng với việc đóng thuế trên những khoản tiền mua bảo hiểm y tế của dân nhà giàu hoặc có lợi tức thật cao.

Tuy nhiên, dự luật này không đề nghị một chương trình bảo hiểm công do nhà nước đảm nhiệm (*public option* hay *government plan*). Đây là điều khoản mà phe Cộng Hoà đã chống đối dữ dội với những lý do rất mâu thuẫn và đầy tính chụp mũ, chẳng hạn như khi cho rằng chính sách do nhà nước làm thường không hữu hiệu, hoặc chụp mũ là muốn đi theo xã hội chủ nghĩa, nhưng rồi cũng có lúc lại chỉ trích rằng kế hoạch bảo hiểm công sẽ bóp chết các hãng bảo hiểm tư vì không đủ sức cạnh tranh lại. (Nếu đã không hữu hiệu thì ắt hẳn

mọi người sẽ phải tẩy chay để đổ xô đi mua bảo hiểm tư). Đối với đa số người dân tại Mỹ đã có bảo hiểm y tế phần lớn do chủ nhân đài thọ, dự luật này coi như không có ảnh hưởng gì đối với họ.

Cho đến nay, các khối đại diện cho các doanh nghiệp làm ăn trong ngành bảo hiểm đã giành những lời lẽ có phần thiện cảm về dự luật này, nhưng riêng một số các nhóm dân chúng theo phe Dân Chủ trung kiên thì tỏ vẻ giận dữ. Những thành phần cấp tiến thì bất mãn vì đã không có một chương trình bảo hiểm tư. Những thành phần của nghiệp đoàn cho rằng việc đánh thuế trên khoản tiền bảo-hiểm-phi sẽ dẫn đến việc đánh thuế trong tương lai về những quyền lợi của người đi làm. Ngoài ra cũng còn có nhiều mối lo ngại rằng những khoản tiền trợ cấp từ chính phủ cho những gia đình có lợi tức thấp sẽ không đủ để trang trải chi phí mua bảo hiểm.

Dĩ nhiên, ông Baucus phải để ý đến những quan tâm này. Với 13 nghị sĩ phe Dân Chủ và 10 vị phe Cộng Hoà, ông Baucus đang gặp khó khăn để đạt được đa số. Trong trường hợp lạc quan nhất, ông chỉ có thể nhận được sự ủng hộ của một nghị sĩ duy nhất phe Cộng Hoà, đó là bà Olympia Snowe (tại tiểu bang Maine) được coi là một khuôn mặt ôn hoà trong phe đối lập. Tuy nhiên, nếu ông mất quá nhiều phiếu của các vị nghị sĩ thiên tả thì cũng không thể thông qua được dự luật. Các vị nghị sĩ cấp tiến này dự trù sẽ đưa ra nhiều tu chính án khác nhau nhằm để bảo vệ cho quyền lợi của những thành phần dân chúng trung lưu và bình dân vốn là khối cử tri trung thành với đảng Dân Chủ. Vì lý do đó, việc các phụ tá của ông Baucus dự định giành khoảng 3 ngày để bàn thảo có thể sẽ không đủ thời gian để giải quyết hàng trăm các tu chính này. Phe đối lập thì mong rằng ông sẽ thất bại, và dự trù sẽ đưa ra một loạt những tu chính gộp lại rất khó nuốt để từ đó nêu bật “những khác biệt cơ bản” đối với phe Dân Chủ, theo như lời nhận định của nghị sĩ John Ensign (Nevada).

Ngoài ra, cũng còn có những đòi hỏi khác, chẳng hạn như việc bắt buộc rằng sẽ không dùng tiền trong dự luật này để tài trợ cho các vụ phá thai (theo như ý muốn của đảng Cộng Hoà) cũng như cho thành phần di dân lậu tuy rằng ông Baucus nói rằng điều này đã được dự trù sẵn trong dự luật. Tuy nhiên nghị sĩ muốn thông thêm nhiều tu chính án để thoả mãn những nhu cầu theo ý mình nhưng điều đó sẽ khiến cho chi phí của dự luật sẽ tăng cao, trở thành một khó khăn lớn. TT Obama đã nói rằng ông chỉ muốn có một dự luật với chi phí khoảng 900 tỷ Mỹ-kim cho thời hạn 10 năm. Dự luật của ông Baucus chỉ tốn khoảng 856 tỷ, coi như ở mức chấp nhận được.

Chính vì thế mà các lãnh tụ Quốc Hội phe Dân Chủ cũng như các tổ chức quyền lợi khác đều lên tiếng ủng hộ cho dự luật này với lý luận rằng cần có một đạo luật được thông qua trước tiên, rồi sau đó có thể tính đến những đổi thay khác tùy theo tình thế. Tuy nhiên, việc thông qua dự luật tại uỷ ban này chỉ là bước đầu tiên trong tiến trình 4 bước trước khi nó có thể trở thành đạo luật do ông Obama ký.

Bởi vì sau khi được thông qua, chủ tịch tại Thượng Viện là nghị sĩ Harry Reid sẽ phải tìm cách dàn xếp những khác biệt trong dự luật này với một dự luật đã được thông qua tại Uỷ ban Y tế để có một dự luật thống nhất tại Thượng Viện. Sau đó, tại Hạ Viện và Thượng Viện, các dân biểu và nghị sĩ sẽ tuần tự bỏ phiếu cho dự luật cải tổ riêng tại viện của mình. Và bước cuối cùng là đại diện của cả hai viện sẽ phải ngồi xuống để san sẻ những khác biệt và giải quyết những xung khắc trong hai dự luật này trước khi đi đến một dự luật chung cuộc để đem ra bầu lại lần chót.

Từ đây đến đó, không ai biết được là tiến trình này sẽ được xuôi chèo mát mái hay sẽ bị gặp ghềnh hoặc vỡ tung vì sóng to. Tuy nhiên, nói theo lời của ông John Rother, một chiến lược gia đại diện cho tổ chức bảo vệ quyền lợi người cao niên có tên là AARP, thì vấn đề chính hiện nay là “*cần phải nghĩ đến việc đẩy tiến trình đi tới, cho dù có đang gặp khó khăn về nhiều chi tiết vây quanh. Và như vậy thì hy vọng mọi người sẽ còn nhớ đến mục tiêu to lớn và cao cả lúc ban đầu.*”

Điều đó có lẽ cũng là niềm hy vọng và mơ ước của hàng trăm triệu người dân Mỹ hiện nay.

Minh Thu

minhthu54@gmail.com

Houston, Texas 20-09-2009